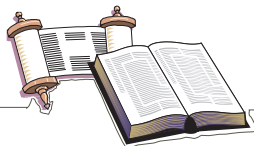

"ראה מעשה
ונזכר הלכה"

בס"ד

מודלים בהוראת ההלכה

"סנהדרין"
משפט
ציבורי

הדמיה

חברותא

גיקסו

מסע בקניון

תרגילי דירוג

דירוג

משפט
"הסטיקר"

תצפית
הלכה

מסע בזמן
אל
ספר ההלכה

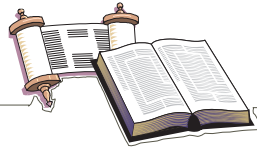
מסע
פרסום

מוצר
היום

כיצד
לקרא
פרק הלכה

על סדר היום
דיון
באקטואליה

"מה בוער"
דיון
בדילמה

דוגמאות

נרות חנוכה

זמן ק"ש

הלכות שבת

דיני הלואה

דיני ברכות

הלכות פורים

נטילת ידיים

מודל ריק

תרגילי דירוג

דירוג

הגדרת המודל - מתודת המדרג

מודל המדרג מאפשר בירור ההלכה מתוך הפעלת שיקול דעת הלכתי על סמך עיון במקורות הלכתיים שונים.

המודל מאפשר שיחה ודיון, החלפת דעות בטעמי מצוות בין התלמידים, ומאפשר הכרה במגוון הדעות ההלכתיות המנהגים השונים ודרכי הפסיקה השונות.

המדרג הוא מודל המכוון את התלמיד ליצור סולם של סדרי עדיפויות המבוסס על שיקול דעת הלכתי.

מדרג זה נוצר ע"י קבלת מקרה בו צריכים התלמידים לדרג מספר פריטים מתוך המקרה הנתון. במשימת הדרוג אפשר לדרג חפצים זמנים או כל אוסף פריטים אחר המתאים לנושא ההלכתי הנלמד.

ערכים נוספים המושגים בפעילות מודל זה הם בנייה וגיבוש עמדות של היחיד אל מול הקבוצה, המודל מאמן את התלמידים בהקשבה הדדית, קבלת דעות שונות, וכן מאמן את התלמידים כיצד להציג עמדה וכיצד לשכנע.

מטרות

תוכנית הלימוד בהלכה מכוונת את התלמיד להיות ער לבעיות השעה, ולהבין כיצד החיים היומיומיים מקבלים את ביטויים ההלכתיים. ומתוך כך יוכל להתייחס בכובד ראש, בשיקול דעת, וברצינות לכל בעיה שיש בה הבחנות הלכתיות. וכך יברר את ההלכה בירור יסודי, פעילות זט מחייבת להתעמק בתוכן הנלמד, שכן אי אפשר לדרג פריטים שאינך מבינם.

מטרה נוספת היא לעודד את התלמידים להכיר את מגוון הספרות ההלכתית הקלאסית והמודרנית לפי התאמתם לנושא הנלמד, וכן לגרום לו לדלות מהם את המידע ההלכתי הנדרש לו. תלמיד שיחווה את הלימוד בעזרת המודל ירגיש שההלכה היא חלק מעולמו ורלוונטית עבורו ותוביל אותו לקיימה "הלכה למעשה".

הפעילות תתן דגש גם על דיון קבוצתי שמפתח בתלמיד גיבוש דעה עצמית, כושר שכנוע והבעת הדעה בציבור מחד, ותחנך לסובלנות, הקשבה והכלה של דעות שונות מאידך.

רקע

אחד המאפיינים של לימוד ההלכה שהלמידה היא פסיבית כמעט ללא הפעלת שיקול דעת מצד התלמיד, דבר הגורם לשיעמום וחוסר רצון ללמידה.

התלמיד לא מודע למגוון הדעות, ולשיקולים ההלכתיים השונים הנדרשים להילקח בחשבון בבואנו להכריע הכרה הלכתית במקרה ההלכתי בו הוא עסוק.

לעומת זאת מודל הדירוג מאפשר לתלמיד אתגר חשיבתי בלימוד ההלכה, התלמיד מוכרח להביא בחשבון שיקולים הלכתיים שונים, ולהכריע ביניהם. דרך הדיון הקבוצתי התלמיד נחשף לשקולים הלכתיים שונים המובילים לדעות הלכתיות ולמנהגים שונים.

בלימוד ההלכה השגרתי, התלמיד עלול להתקשות בהבנת ההגיון שעומד מאחורי הרצף ההלכתי המופיע בספר ההלכה. המודל מאפשר יצירת סדר ורצף הגיוני של ההלכות, המתאים למציאות ההלכתית ולמקרים בהם התלמיד עוסק.

במודל מובאת אפשרות של השוואה בין המדרג האישי של התלמיד, ובין המדרג הקבוצתי, וכן אפשרות השוואה לפסיקת ההלכה הנכונה. את מודל הדרוג ניתן להתאים לרמת הכיתה והתלמידים ככלל וכן בצורה אתגרית לתלמידים חזקים יותר בתוך הכיתה. התאמה זו תתאפשר ע"י ריבוי הפריטים במדרג- לרמת קושי גבוהה, או צמצומם- לרמת קושי נמוכה. אפשרות נוספת לאתגר במודל הוא בחירת פריטים לדירוג שאינם מופיעים בסעיפי הקיצושי"ע, ובכך לעודד את התלמידים לעיין במקורות הלכה נוספים וכן לשאול "שאלת רב".

המודל מאפשר לתלמידים להבחין מתוך כלל הסעיפים בפרק, בסעיפי הלימוד הקשורים לשאלה או הנושא ההלכתי הנתון לדרוג.

בחירת הנושא

קריאת הפרק בעיון

חלוקת הפרק לנושאים הגדרת הסעיפים המתאימים לכל נושא.

קבלת החלטה באילו נושאים יעסוק המדרג. (ועל אילו נושאים נדלג)

בחירת פריטים לדירוג

בחירת פרטים לדרוג :

מתוך הסעיפים שבחרנו.

מתוך עיון בספרי הלכה נוספים (לדוג': ילקוט יוסף)

במטרה :

א) לחדד את נושאי המדרג.

ב) לרבות את הפריטים לדירוג, כדי להעלות את רמת הקושי.

הבאת מקורות מידע נוספים בעת הצורך.

כתיבת האירוע

כתיבת המקרה :

הסיפור צריך להיות:

קצר ומעניין.

מכיל את כל הפריטים הנדרשים לדרוג .

ניתן לציין בסוף האירוע לאילו סעיפים מתוך הפרק בקיצו"ע האירוע מתייחס.

הכנת טבלת הדירוג

רשימת פריטי הדרוג בהתאם לסיפור.

(כמות הפריטים הניתנת קובעת את רמת הקושי - ככל שיותר

פריטים מופיעים המשימה קשה יותר .

למשימת אתגר, ניתן לתת טבלה ריקה (או מלאה חלקית) והם ישבצו בעצמם את פריטי המדרג.

הכנת דף בקרה

טבלת הבקרה תכלול

את המדרג ההלכתי הנכון. את הנימוקים והטעם

ההלכתי, כולל מספר הסעיף (או מקור אחר) ממנו

נלמדת ההלכה.

מומלץ לפתוח את השיעור בנושא שיעסוק בתרגיל.
מומלץ לציין את כל מושגי יסוד שיאפשרו לתלמידים
הבנה ולימוד עצמי.
אפשרות שניה היא לצרף את ביאור המושגים בדף
הסיפור - יודגם בהמשך.

פתיחה

מומלץ לעבור עם התלמידים על הפריטים

דרוג הפריטים

זכרו!

כמות הפריטים לדירוג משפיעה מאוד על קושי הדירוג.

התלמיד יפעיל שיקול דעת ויבחר לעצמו את סדר המדרג שלואו
בעבודה בחברותא .
כל תלמיד ימלא את רק שני הטורים -'דירוג אישי' ו'הנימוק'.

פעילות אישית או בזוגות

(ניתן לעשות שלב זה בזוגות).
בחלק זה על התלמיד להיעזר במקורות

כעת התלמידים יפעלו בקבוצות .
בקבוצות יתנהל דיון על הדירוג של הפריטים , כאן יש משקל
חשוב להחלטת הרוב , יכולת ההשפעה של היחיד על הקבוצה .
בשלב זה תמלא הקבוצה את שני הטורים
דירוג קבוצתי
נימוק קבוצתי

פעילות בקבוצות

המורה ינהל את הדיון לאור תשובות התלמידים , יציג בפני
התלמידים את דף הבקרה או את התשובה הנכונה.
חשוב לבחון האם ישנה אפשרות לקבל הצעה אחרת כי הנימוק
הוא משמעותי .
מומלץ במצבים מסויימים להפנות לשאלת רב.

פעילות במליאה

ניתן למלא בשלב זה את טור בדיקת ההפרשים בין הנכון לאישי
ובין הנכון לקבוצתי .
ככל שההפרש נמוך בסה"כ הכללי התלמיד קרוב יותר לתשובה
הנכונה .

התלמידים יקבלו פרט או פרטים נוספים שאי אפשר לשכלל
אותם בטבלת הדירוג על פי הנתונים והמקורות שיש בידיהם.
במטרה לעודד את התלמידים לבירור הלכתי מורכב ועמוק יותר
ע"י שימוש במקורות נוספים או שאלת רב.

משימת אתגר